

Kazalo bi se torej lotiti *sprevida*, slepih peg, ki kažejo, *da* oziroma *kako* prihaja do nezaželenih vzgojnih učinkov pri oblikovanju strukture osebnosti in privzetih ravnanj otroka že v vrtcu in osnovni šoli zaradi teh drugotnih stanj, in torej povezati, kar ni že na prvi pogled videti povezano z vzgojnimi učinki. To je težji problem, ker, kot rečeno, v primerjavi z oblikovanjem zaželenne kulture dela v razredu ali v šoli povezava ni tako neposredno razvidna, ali pa se z mnogimi vprašanji starš ali učitelj preprosto ne ukvarjata (»ker to ni moja skrb«), ti pojavi so z vidika posameznika bolj razpršeni, kot posameznik (učitelj, starš) jih zato vsakdo teže obvlada (kolikor že si to želi). Lahko pa je problem tudi to, da mora oziroma bi moral delovati proti prevladujočim vzorcem, ko gre za širše družbeno pogojene pojave in pričakovanja.

Ti (čeprav lahko neželeni) vzgojni učinki imajo nadaljnjo posledico, da se pričnemo vrteti v – z vidika posameznega učitelja ali šole – začaranem krogu ugotovitve, da »več« – čeprav je očitno, da smo znižali pričakovanja – ni mogoče storiti ali zahtevati od učencev, dijakov, študentov. Pride do učinka, do katerega z etičnega vidika ne bi smelo priti, namreč da učitelj – ali kar šolski sistem – popusti glede svoje želje (oziroma konkretno, glede svojih ciljev).

Skratka, »ni drugega pedagoškega diskurza«, ker obstajajo različni, kompleksni, tudi kulturno specifični razlogi, da v spletu diskurzivnih praks vztraja *sistem popustljivosti* – ki se prenaša v odnos do otrok, do njihove vzgoje in v načine dela v šoli. Kje so – ali kateri so – v nekem kratkem pregledu ti razlogi za vztrajanje omenjenega sistema popustljivosti?

Razloge lahko razvrstimo v več sklopov: 1) pedagoške teorije večjih oziroma vplivnih avtorjev ali različne kompleksnejše teorije znotraj polja edukacije, ki generirajo diskurz v ožjem smislu, torej pedagoške diskurzivne prakse; 2) v polju edukacije delujejo tudi vplivi družbenih, kulturnih vzorcev, ki so bodisi zvezani s teorijami iz samega šolskega polja, ali pa gre za širše kulturne vzorce v določeni kulturi, ki delujejo *tudi* znotraj šolskega sistema; 3) posebej kaže obravnavati didaktične teorije in pristope, psihološke teorije itd., katerih vzgojni učinki niso eksplicitno premišljeni del teorije, ali pa imajo določen eksplicitni vzgojni kontekst, vendar kljub temu kot bistveno drugotno stanje mimo zaželenih proizvajajo (tudi) druge vzgojne učinke; 4) novosti, ki vstopajo v šolski sistem zaradi tehnološkega razvoja, predvsem IKT tehnologij, ki v edukacijo vnašajo povsem nove diskurzivne pojave in učinke.